



CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Lekcja WOS-u online. Unia Europejska – – od fundamentów do przyszłości



Wyjaśnij
politykę

KOSS oraz Przewodnik
obywatelski

minilekcja obywatelska



Polecamy nasze podręczniki do WOS-u

do szkoły
podstawowej
i ponadpodstawowej



Więcej informacji na:

- koss.ceo.org.pl/
- [koss.ceo.org.pl/facebook](https://www.facebook.com/koss.ceo.org.pl/)

Na naszej lekcji dowiedziecie się, skąd się wzięła Unia Europejska, jakie są najważniejsze jej instytucje i czym się one zajmują, a także jaki stosunek do Unii mają sami Europejczycy.

Poza tym zastanowimy się wspólnie, jakie nowe wyzwania stoją obecnie przed Zjednoczoną Europą oraz co czeka państwa członkowskie w bliskiej przyszłości – głębsza integracja czy może dezintegracja?



Na lekcji
będziesz
szukać
odpowiedzi
na pytania:

- Skąd wzięła się Unia Europejska i jak działa?
- Jak Unię postrzegają dziś Europejczycy oraz jakie według nich stoją przed nią nowe wyzwania?
- Co robi Unia, by chronić środowisko naturalne oraz powstrzymać zmiany klimatyczne?
- Jaka jest rola Unii w świecie?
- Jakie największe wyzwania stoją przed Unią Europejską?
- Czy Unii potrzebny jest dzisiaj katalog wspólnych wartości oraz zasady dotyczące ich przestrzegania?

A po lekcji
będziesz
potrafił(a):

- scharakteryzować genezę procesu integracji europejskiej;
- wymienić najważniejsze instytucje Unii Europejskiej oraz wyjaśnić, czym się zajmują;
- wyjaśnić, jak Unię postrzegają dziś Europejczycy oraz jakie według nich stoją przed nią nowe wyzwania;
- wskazać rolę Unii Europejskiej w świecie;
- przedstawić największe wyzwania stojące przed Unią Europejską;
- wyjaśnić, czy Unii potrzebny jest dzisiaj katalog wspólnych wartości oraz zasady dotyczące ich przestrzegania.

Kilka słów o autorze

Błażej Choroś

Błażej Choroś, doktor nauk społecznych, absolwent Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Adiunkt w Katedrze Studiów Europejskich na Uniwersytecie Opolskim oraz członek TeamEurope - zespołu zewnętrznych ekspertów Komisji Europejskiej. Zajmuje się procesem integracji europejskiej oraz instytucjami europejskimi; jego zainteresowania skupiają się wokół Parlamentu Europejskiego oraz przyszłości Unii Europejskiej.

Na zdjęciu: Dzień 8 maja 1945 roku świętowano na ulicach wielu europejskich miast. Tysiące Paryżan tego dnia szło ulicami miasta, aż pod Łuk Triumfalny na Champ-Ellysee, niosąc flagi w rękach.

Skąd wzięła się Unia Europejska?

- Projekt: Integracja europejska
- Główne etapy integracji Europy
- Co warto wiedzieć o Unii Europejskiej?



Projekt: Integracja europejska



Integracja europejska to projekt, który miał doprowadzić do trwałego pokoju w Europie.

Ścisła współpraca przy wydobyciu węgla i produkcji stali, surowców, które do tej pory zasilały maszyny wojenne państw Europy, stała się załączkiem trwałego pokoju

Główne etapy integracji Europy

powstanie wspólnoty
polityczno-gospodarczej

● **1952**

traktat paryski

- Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS)

● **1957**

traktaty rzymskie

- Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG)
- Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euroatom)

● **1992**

traktat z Maastricht

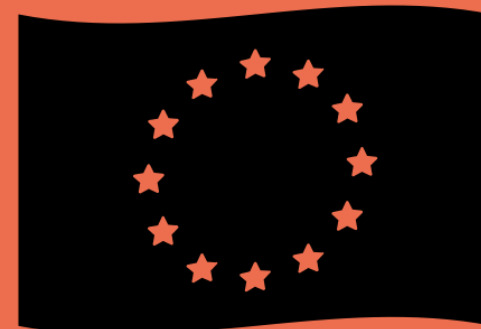
- Unia Europejska
- Obywatelstwo Unii

● **2009**

traktat z Lizbony

- Unia Europejska jako jednolita organizacja

Co warto wiedzieć o Unii Europejskiej?



Created by Carl Holdemess
from Noun Project

27 państw
członkowskich

blisko 450 mln
obywateli

24 języki
urzędowe

3 gospodarka
świata

waluta euro
w 19 krajach

Dzień Europy
9 maja

Jak działa Unia Europejska?

- Współpraca i wspólnotowość
- Główne instytucje UE

Na zdjęciu: Przewodnicząca Komisji Europejskiej, Ursula von der Leyen

Współpraca i wspólnotowość

- Dwoisty charakter integracji europejskiej – z jednej strony współpraca, a z drugiej zasada wspólnotowości – znajduje odzwierciedlenie w konstrukcji najważniejszych instytucji Unii Europejskiej i mechanizmie podejmowania decyzji;
- kraje członkowskie decydując się w ramach Unii na oddanie pewnych swoich kompetencji, przynależnych dotąd wyłącznie państwom suwerennym, nie stają się przez to niesuwerenne.



Rada Europejska

- Rada Europejska wytycza ogólne kierunki rozwoju UE oraz podejmuje najważniejsze decyzje polityczne;
- w spotkaniach Rady (cztery razy w roku) uczestniczą szefowie państw lub rządów państw członkowskich UE.

Rada Unii Europejskiej



Created by DaanDirk
from Noun Project

Radę UE tworzą przedstawiciele rządów wszystkich państw członkowskich w randze ministrów spraw zagranicznych lub sekretarzy stanu, lub innych, zależnie od przedmiotu obrad. Siedzibą Rady UE jest Bruksela.



Wyjaśnij, czym różni się Rada Europejska od Rady Unii Europejskiej?

Rada Unii Europejskiej

- organ decyzyjny i legislacyjny Wspólnot Europejskich;
- główne decyzje podejmuje kwalifikowaną większością głosów, co jest niezbędne z jednej strony, aby UE mogła efektywnie działać, a z drugiej - wymusza na państwach współpracę i umiejętność budowy elastycznych sojuszy.

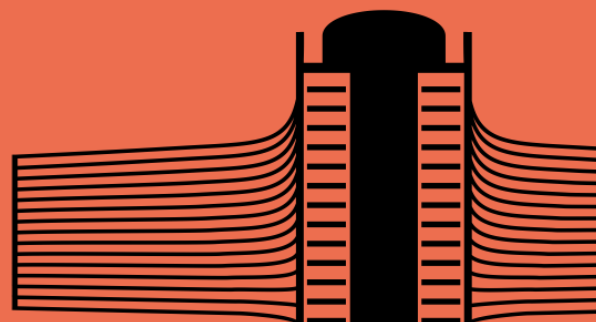


Prezydencja w Radzie UE sprawowana jest kolejno przez wszystkie państwa członkowskie, każdorazowo przez sześć miesięcy. Od 1 stycznia 2021 roku przewodniczy Portugalia, a następnie od 1 lipca 2021 roku funkcję tę przejmie Słowenia.



Komisja Europejska

- główny organ wykonawczy i administracyjny UE, jest odpowiedzialny za opracowywanie wniosków legislacyjnych (zob. slajd 18);
- organ powoływany przez państwa członkowskie, lecz od nich niezależny;
- strażnik traktatów – kontroluje przestrzeganie prawa europejskiego przez państwa członkowskie.



Created by Gerald Wildmoser
from Noun Project

Komisja Europejska składa się z **27 komisarzy** powoływanych na okres **5 lat** za zgodą Parlamentu przez poszczególne państwa członkowskie. Siedzibą Komisji jest Bruksela.



Wymień Polaków, którzy sprawowali bądź sprawują funkcję komisarza?

Parlament Europejski

- organ ustawodawczy UE (wspólnie z Radą UE);
- parlamentarzyści reprezentują ponadnarodowe frakcje polityczne (najliczniejsze to socjaliści i ludowcy, czyli konserwatyści i chadecy);
- współtworzy prawo europejskie oraz ustanawia budżet, kontroluje pracę Komisji Europejskiej (może ją również odwołać).



Created by Gerald Wildmoser
from Noun Project

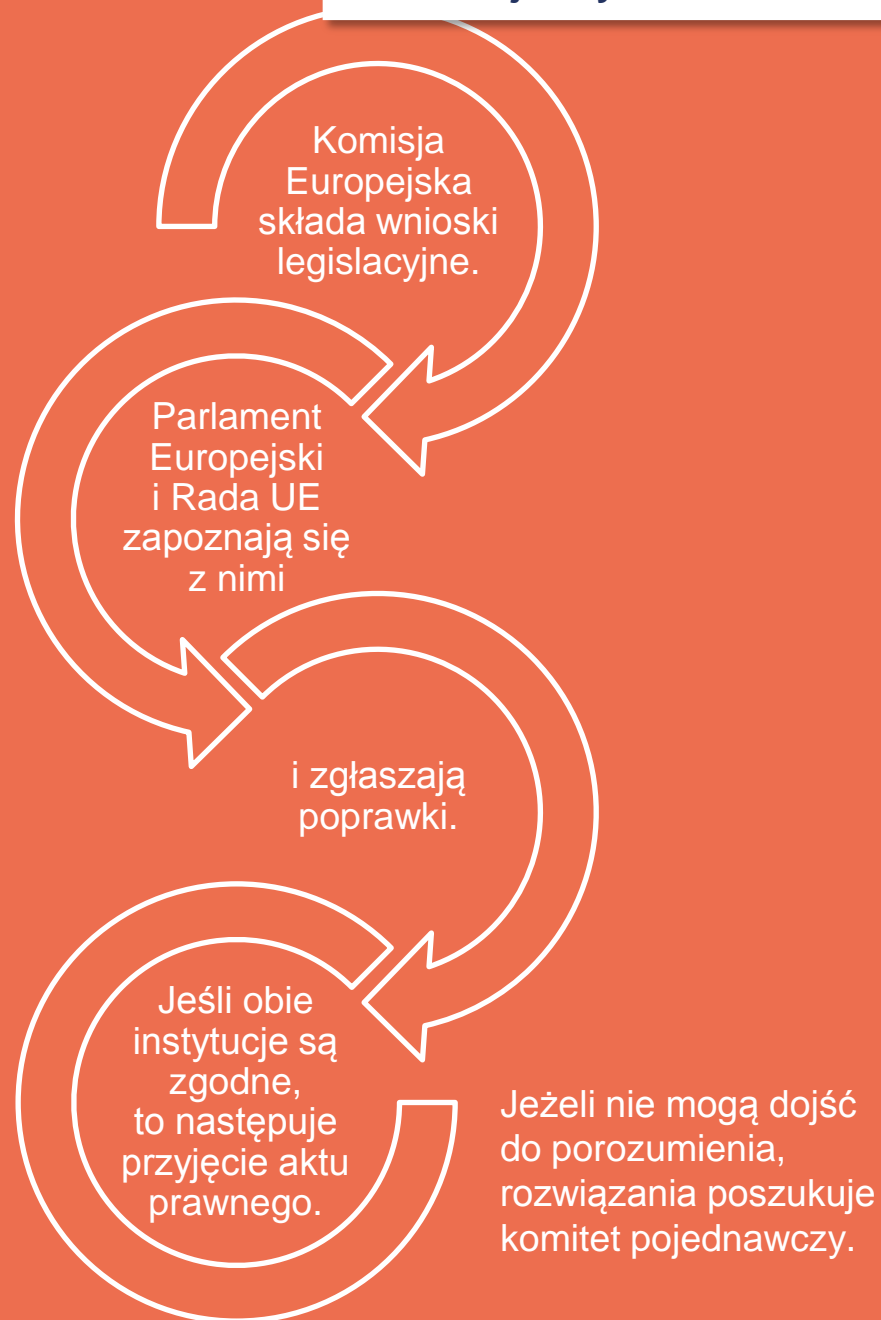
705 posłów wybieranych przez obywateli Unii w wyborach powszechnych, bezpośrednich i proporcjonalnych na okres **5 lat**. (Polacy wybierają 52 posłów). Członkowie parlamentu na co dzień pracują w 20 komisjach stałych w Brukseli; tygodniowe sesje plenarne odbywają się raz w miesiącu w Strasburgu.





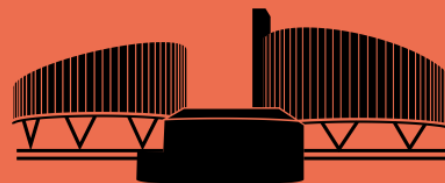
Na zdjęciu: 25 listopada 2019 roku Parlament Europejski obchodził Międzynarodowy Dzień Eliminacji Przemocy wobec Kobiet. Budynek z tej okazji oświetlono pomarańczowym światłem.

**Procedura
przyjmowania
aktów prawnych
w UE w skrócie**



Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

- najwyższy organ sądowy UE; dokonuje wykładni prawa unijnego;
- rozstrzyga spory prawne między krajami Unii a jej instytucjami.



Created by Gerald Wildmoser
from Noun Project

27 sędziów wybieranych po jednym z każdego państwa członkowskiego oraz **11 rzeczników generalnych**; kadencja ich trwa 6 lat. Siedzibą Trybunału Sprawiedliwości UE jest Luksemburg.



Czy struktura władz UE oddaje bardziej jej unitarny czy federacyjny charakter? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Jak Unię postrzegają dziś Europejczycy?

- Eurobarometr: Od lata 2020 roku wzrosło zaufanie do UE
- Euroentuzjaści i eurosceptycy

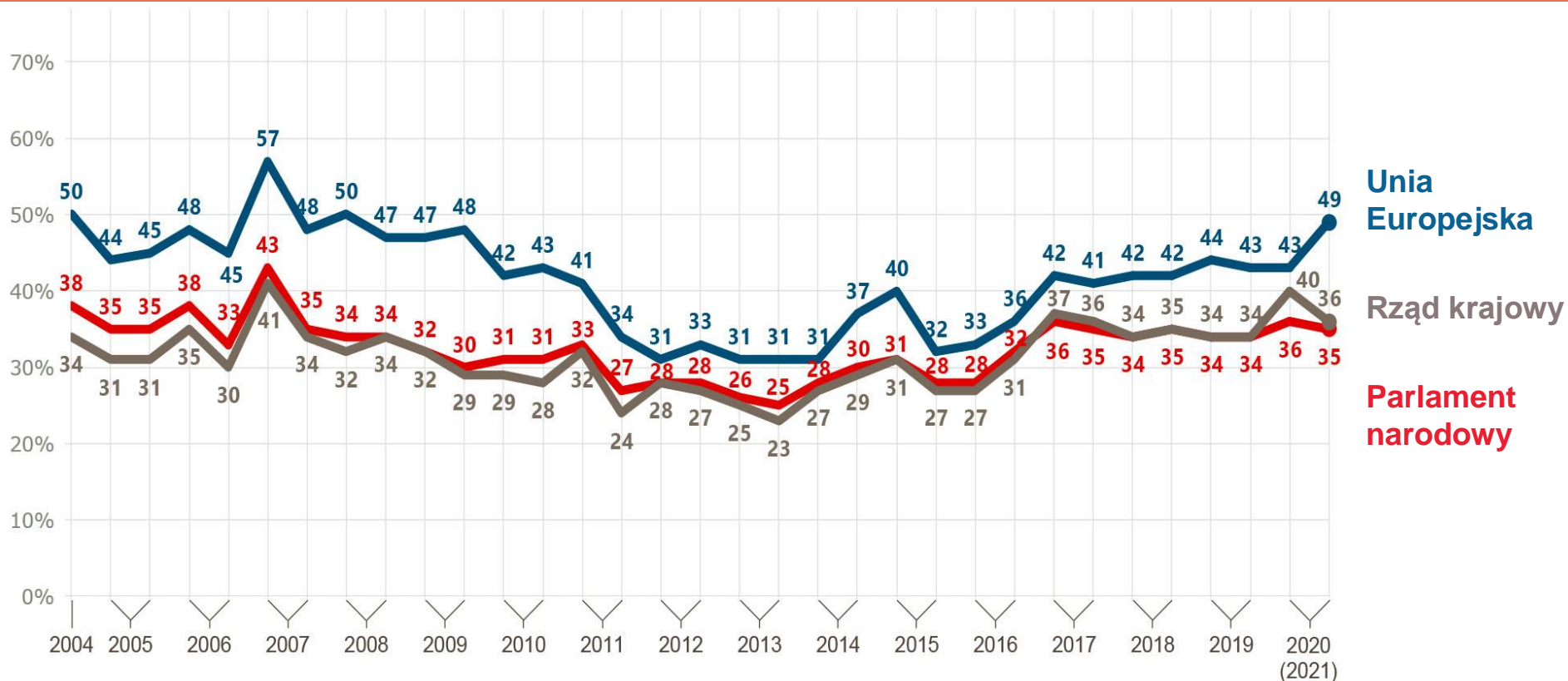




Eurobarometr: Od lata 2020 roku wzrosło zaufanie do Unii Europejskiej

Treść pytania: Czy masz zaufanie do wymienionych instytucji?

W przypadku każdej z poniższych instytucji odpowiedz, czy raczej jej ufasz, czy raczej jej nie ufasz? (wyniki w proc.)



Źródło: Standardowe badanie Eurobarometr Zima 2020–2021 (EB 94), badanie przeprowadzono między 12 lutego do 18 marca 2021 r.



Wyjaśnij
politykę

KOSS oraz Przewodnik
obywatelski



CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ



Eurobarometr: Od lata 2020 roku wzrosło zaufanie do Unii Europejskiej



Źródło: Standardowe badanie Eurobarometr Zima 2020–2021 (EB 94); badanie przeprowadzono między 12 lutego do 18 marca 2021 r. w 27 państwach członkowskich UE i w 12 krajach i terytoriach.

Euroentuzjaści i eurosceptycy

W każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej obok tzw. euroentuzjastów żyje także wielu eurosceptyków. Są również eurorealiści.



Wyjaśnij, czym od siebie się różnią: euroentuzjazm, eurorealizm i eurosceptycyzm.

A ty, czy uznałbyś / uznałabyś Polaków za euroentuzjastów czy może za eurosceptyków? Uzasadnij swoją odpowiedź.



Jakie nowe wyzwania stoją przed Unią Europejską?

- Eurobarometr: Europejczycy pełni nieufności i obaw po pandemii koronawirusa
- W trosce o naszą planetę. Europejski Zielony Ład





Eurobarometr: Europejczycy pełni nieufności i obaw po pandemii koronawirusa

ZADOWOLENIE

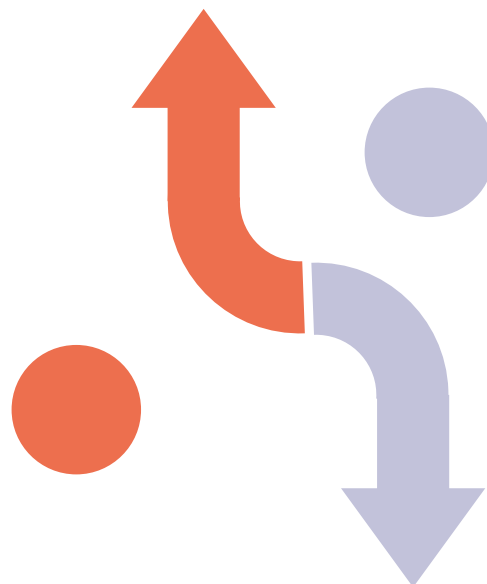
43 proc. Europejczyków jest zadowolona z działań podjętych dotychczas przez rządy krajowe.

Taki sam jest odsetek osób zadowolonych w przypadku działań podjętych przez Unię Europejską.

↑ wzrost w porównaniu do wyników badania z lata 2020 roku

B/Z bez zmian

↓ spadek



OBAWY

Główne obawy w skali UE

- kwestia zdrowotna – 38% ↑
- sytuacja gospodarcza – 35% B/Z
- stan finansów publicznych – 21% ↓
- środowisko i zmiany klimatu – 20% ↓
- problem imigrantów – 18% ↓
- bezrobocie – 15% ↓

Źródło: Standardowe badanie Eurobarometr Zima 2020–2021 (EB 94); badanie przeprowadzono między 12 lutego do 18 marca 2021 r. w 27 państwach członkowskich UE i w 12 krajach i terytoriach.

W trosce o naszą planetę

- **Europejski Zielony Ład** to strategia, dzięki której Europa stanie się kontynentem neutralnym dla klimatu do 2050 roku;
- rozwój nowoczesnych, ekologicznych technologii ma ożywić gospodarkę, zapewnić zrównoważony przemysł i podnieść jakość życia dzięki czystszyemu środowisku.

Kierunki działań

- rozwój odnawialnych źródeł energii;
- stopniowe wycofywanie produktów jednorazowego użytku, głównie opakowań z plastiku;
- zwiększenie recyklingu;
- przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym;
- zmniejszenie zużycia energii;
- ochrona bioróżnorodności;
- ograniczenie emisji gazów, głównie metanu.

Unia Europejska w świecie

- Unia Europejska wobec wyzwań współczesnego świata
- Jaka przyszłość czeka Zjednoczoną Europę?





Europa jako całość

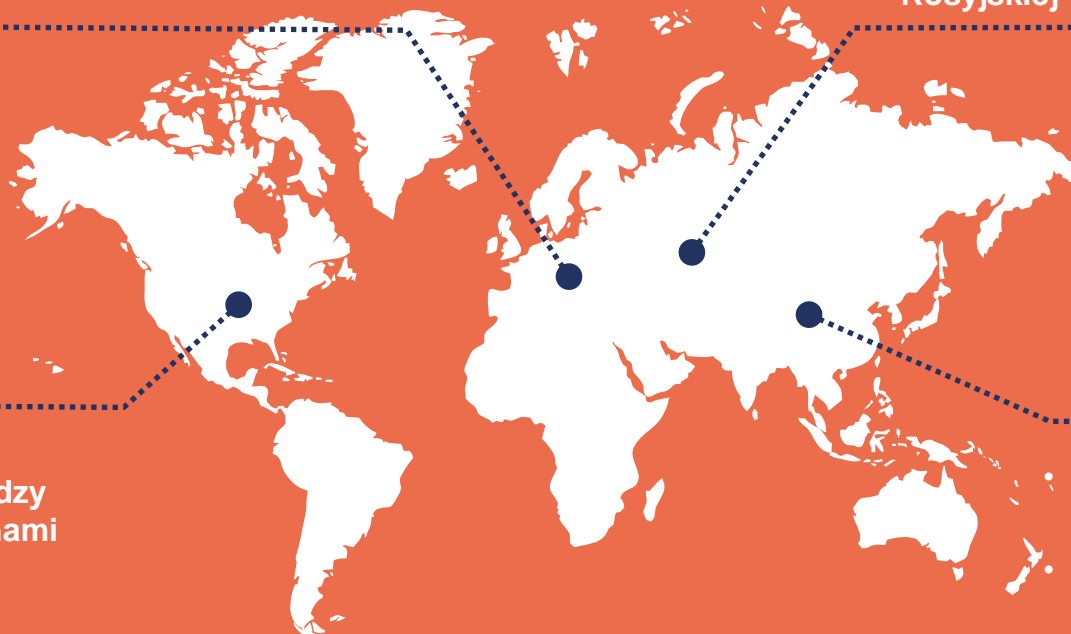
Można więc śmiało powiedzieć, że przeszliśmy z etapu „tworzymy Europę” do etapu „co Europa zrobi dla nas?”. Aby nasz pociąg mógł jechać dalej, trzeba najpierw postawić go z powrotem na torach. W tym celu powinniśmy pamiętać o dwóch sprawach: musimy zachować Europę jako całość, jako kopułę zwieńczającą zbiorowość państw członkowskich. Wszyscy jesteśmy w równym stopniu Europejczykami! Musimy również zrozumieć, że Unia Europejska nie jest jedynie rachunkiem interesów, manewrem, który przynosi korzyści tym czy innym. Lecz wielką ideą, której celem jest zbudowanie wspólnej przyszłości. Czujmy się wszyscy członkami tej wielkiej całości

Valery Giscard d'Estaing (1926-2020), francuski polityk i prezydent Francji, z okazji podpisania Traktatu Europejskiego w 2007 roku

Unia Europejska wobec wyzwań współczesnego świata

- walka Unii Europejskiej o podmiotowość w świecie (autonomię strategiczną);
- wykorzystanie doświadczenia walki z pandemią koronawirusa;
- wzrost znaczenia współpracy europejskiej w zakresie bezpieczeństwa i obrony

Unia Europejska wobec ekspansywnej polityki Federacji Rosyjskiej





przyszłość partnerstwa transatlantyckiego między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi

- ułożenie stosunków Unii Europejskiej z Chinami;
- ratyfikacja porozumienia inwestycyjnego (CAI) z 2020 r.

Jaka przyszłość czeka Zjednoczoną Europę?

- Wyjście Wielkiej Brytanii ze struktur unijnych (zob. slajd 31) oraz kryzys gospodarczy wywołany w 2020 roku przez pandemię COVID-19 sprzyjają nastrojom antyunijnym w Europie;
- dojście do głosu ruchów populistycznych w Europie (Zjednoczenie Narodowe we Francji, Liga we Włoszech, Partia Wolności w Holandii, Alternatywa dla Niemiec, Fidesz na Węgrzech, partie populistyczne w Polsce);
- maleje chęć krajów Unii do przyjęcia euro.



Czy twoim zdaniem, Polska powinna przyjąć euro? Jakie są zalety i wady przyjęcia wspólnej waluty?






Brexit

Premier Wielkiej Brytanii, David Cameron, chcąc zyskać przed wyborami w 2015 roku poparcie eurosceptycznych wyborców, zobowiązał się, że przeprowadzi referendum w sprawie wyjścia kraju z UE. Choć sam był temu przeciwny, to jednak w Partii Konserwatywnej znalazło się wielu zwolenników tego kroku, m.in. Boris Johnson, przyszły premier.

W referendum 23 czerwca 2016 r. aż 51,89 proc. obywateli zagłosowało za *brexitem* (Anglicy i Walijczycy), zaś przeciwnego zdania była większość Szkotów i Irlandczyków. Referendum nie miało siły wiążącej (formalnym suwerenem w UK jest parlament), ale jego wyniku nie można było ignorować. Następczyni Camerona, Theresa May, złożyła więc w Brukseli stosowne dokumenty, aby rozpocząć negocjacje z UE. Towarzyszyły im masowe protesty zwolenników pozostania w Unii, a głównym ich powodem był status granicy brytyjsko-irlandzkiej. Termin wyjścia przekładano dwukrotnie, lecz społeczeństwo brytyjskie, zmęczone stanem zawieszenia, domagało się ostatecznego rozstrzygnięcia tej kwestii. Nowy premier, Boris Johnson, obiecał, że bez względu na stan negocjacji, wyprowadzi kraj ze struktur unijnych. Ostatecznie Wielka Brytania opuściła Unię 31 stycznia 2020 r.

Unia Europejska

-  państwa członkowskie UE
-  państwa ubiegające się o członkostwo w UE
-  państwa niebędące członkami UE

1. Luksemburg
2. Słowenia
3. Chorwacja
4. Bośnia i Hercegowina
5. Czarnogóra
6. Kosowo
7. Macedonia Północna

Uwaga: Wielka Brytania wystąpiła z Unii Europejskiej 31.01.2020 r.



Jaka przyszłość?

Jak sądzisz, co czeka państwa członkowskie Unii Europejskiej w niedalekiej przyszłości – głębsza integracja ekonomiczna czy może dezintegracja? Przygotuj się do rozmowy na ten temat.



Wspólne wartości

- Różnorodność w jedności



Deklaracja Schumana

Na zdjęciu: Francuski minister spraw zagranicznych Robert Schuman (stoi po środku) przedstawia na posiedzeniu rządu 9 maja 1950 roku w Paryżu plan utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, nazwany później Deklaracją Schumana.





Podstawowe wartości Unii

Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawa, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

Artykuł 2. Traktatu o Unii Europejskiej

Różnorodność w jedności

- Fundamentem UE jest poszanowanie wspólnych dla wszystkich państw członkowskich zasad wolności, demokracji i praworządności oraz przestrzegania praw człowieka;
- państwa europejskie stanowią jedność, przy jednoczesnym zachowaniu swojej różnorodności i tożsamości narodowej;
- żaden obywatel Unii nie może być gorzej traktowany bądź podlegać dyskryminacji ze względu na swoją narodowość, rasę, język czy stan posiadania.



Wskaż, na jakich podstawowych wartościach opiera się konstrukcja Unii Europejskiej? W jakich dokumentach unijnych jest o nich mowa?

Wspólne wartości

Jak sądzisz, czy Unii Europejskiej potrzebny jest dzisiaj katalog wspólnych wartości oraz zasady ich przestrzegania? Uzasadnij swoją opinię.





Słowniczek obywatelski

Unia Europejska – integracyjna organizacja międzynarodowa zrzeszająca 27 państw europejskich. Proces integracji europejskiej rozpoczął się w 1952 roku wraz z powołaniem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, a następnie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (1957 r.). Unia Europejska jest zarówno unią polityczną (oznacza to współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i polityki zagranicznej, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości), jak i ekonomiczno-monetarną (zniesienie wewnętrznych barier handlowych i wprowadzenie wspólnej waluty). Wszyscy obywatele państw członkowskich UE posiadają obywatelstwo Unii Europejskiej, dające m.in. prawo swobodnego poruszania się, osiedlania, zatrudnienia i prowadzenia interesów we wszystkich krajach członkowskich Unii. Polska stała się członkiem UE w 2004 roku.

BREXIT – proces opuszczenia Unii Europejskiej przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, rozpoczęty przez referendum 26 czerwca 2016 roku (51,89 proc. głosujących „za”, przy frekwencji 72,2 proc.), a zakończony opuszczeniem struktur unijnych przez to państwo 31 stycznia 2020 roku.



KIERUNEK: WSPÓLNOTA

Dni Centrum Edukacji Obywatelskiej

7 - 17 czerwca 2021 | www.dni.ceo.org.pl

9 czerwca o godz. 15.00 – 16.30 w ramach dni Centrum Edukacji Obywatelskiej odbędzie się webinarium „Małe kroki, które budują dużą wspólnotę”, organizowane dla uczniów, uczennic, nauczycielek i nauczycieli. Zapraszamy gorąco.



Wyjaśnij
politykę

KOSS oraz Przewodnik
obywatelski



CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Dziękujemy za uwagę!

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej

ul. Noakowskiego 10
00-666 Warszawa

www.ceo.org.pl
www.blog.ceo.org.pl



Wyjaśnij
politykę

KOSS oraz Przewodnik
obywatelski

Ikonki:
Noun Project

Kontakt

koss@ceo.org.pl

Zdjęcia:

European Union (s. 1, 14, 35, 37), Georges Boulougouri (s.4), Dati Bendo (s. 8),, Xavier Lejeune (s. 11), Lieven Creemers (s. 30), European Union / Associated Press (s. 7), Darek Peplowski (s. 20), Flickr.com (s. 18), Murphy / Flickr.com (s. 27), Jeanne Accorsini / Dicom (s. 24), pozostałe CEO

Źródła materiałów :

Przewodnik obywatelski. Wiedza o społeczeństwie w liceum i technikum – zakres podstawowy. Cz. 1 i 2 Warszawa 2019-2020 (nr dopuszczenia cz. 1: 1031/1/2019; cz. 2 :1031/2/2020) oraz podręczniki do WOS-u i materiały edukacyjne CEO